

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

De lege scripture. ser. ij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

De decem preceptis

hōiem innocentē ex voluntate dei iustū est
z bonum: pferim ea rōne: qz etiā innocēs
hō est debitor mortis ppter pccm origina-
le: que quidē mors diuina prāte inducit:
fm illud. j. Reg. ij. Dñs mortificat z viui-
ficat z Deut. xxxij. Ego occidā z egoviu-
re faciā. Sic etiā excusat Sālon ab ho-
micidio: z Jacob a mendatio: vt habet in
c. Gaudeamus. extra. de diuorijis z. xxiij.
q. v. Si non licet: et. q. viij. Occidit. Sic
etiā dispensauit deus in furto: qñ filij is-
raēl precepto dei tulerunt egyptioꝝ spolia.
Ego. xxiij. Nam illud pprie nō fuit furtū:
qz illa spolia debebant filijs ex voluntate
dei: cui⁹ est terra z plenitudo ei⁹. Furtuz
autē est preceptio rei aliene inuito dño. et
go nō fuit furtū fm Tho. Sed etiā si di-
cerem⁹ furtū fuisse nō fuit pccm ex eo: qz
voluntate dei fuit factuz qui est legislator.
Eius autē est tollere cui⁹ est cōdere: vt in
ca. Omnis res. de reg. iur. z in. l. Nihil raz
naturale. ff. e. Sic etiā deus dispensauit
in fornicatiōe: Dicit: qui accessit ad vxorē
fornicariā: vt ad mulierē adulterā: nō em̄
fuit mechatus vel fornicatus: qz accessit
ad eam q̄ sua erat fm mandatū diuini: q̄
est auctor institutiōis m̄rimoniij: fm Tho.
ij. q. cluij. ar. ij. ad scdm. Vel etiā si dice-
mus fuisse fornicatiōē: tamē nō fuit pec-
catū. imo virtutis actus ex q̄ ex volunta-
te dei facta est: p rationē supradictā. Prz
ergo q̄ deus pōt dispensare in pceptis de-
calogi: siue subsit aliqua causa extrinseca:
puta delictum: siue nō: qz voluntas diui-
na est suffi. ientissima/et iustissima causa
dispensandi: qz quod principi placuit legē
habet vigore. l. j. ff. de cōst. p̄nci. Homo
autē fungens auctoritate dei sicut sunt pla-
ti: potest quidē dispensare vana causa ex-
trinseca: puta delicto vel alia h̄mōi: iuxta
illud Apli. ij. Coz. ij. Nam z ego q̄ dona-
ui/ siquid donauī ppter vos in p̄sona chri-
sti zc. Et alibi dicit. Cūsti legatiōe fun-
gimur. Et Rom. xij. Non est p̄as nisi a
deo. z infra. Itaqz qui potestati resistit dei
ordinatiōi resistit. Et habet. xj. q. ij. Qui
resistit. nec sufficit voluntas plati. Qñ nō
posset aliq̄s p̄nceps eccl̄iastic⁹ vel tp̄alis
dispensare q̄ hō innocēs occidat. Qñ lex
dī: q̄ sanctius est impunitū relinqui faci-
tus nocētis/ q̄ innocentē condēnare. l. ab

sentē. ff. de penis. Qñ Aug. ad bonifaciu:
z h̄ in decretis. l. x. di. Quicūqz imperatoꝝ
legibz/ q̄ p veritate fuerit obteperare nō
vult acqrit grande suppliciu. Quicūqz er-
go imperatoꝝ legibz/ q̄ p̄ra dei voluntate
ferunt obteperare nō vult acqrit grande
premiū. Pōt ergo p̄nceps dispensare vel
statuere/ qd hō occidat dato delicto: nec
tunc pprie dicit mutare statū legis natu-
ralis: qz vt dicit Tho. vbi. s. Occisio hōis
phibet in decalogo/ put habet rōnez inde
biti. Qñ iuder q̄ occidit latronē: vt miles
q̄ occidit hostē rei publice/ nō appellat ho-
micide: vt Aug. dicit in li. d̄ libero arbitrio
nota. Tho. j. q. lxxvij. ar. vj. ad terciū.
Sic q̄ in dispensatiōe p̄ncipis/ requir̄ cau-
sa legitima: alē nō dicit dispensatiō/ s̄ dis-
pensatiō: vt notat canoniste in. c. De mul-
tra. de preb. z. j. q. vij. Requiritis. s̄. Hic
rigor. iuriske d̄ hac materia vtrū. s̄ p̄nceps
possit tollere vt referbere p̄ra legē nāte
tractat in. l. refc̄p̄ra. C. de p̄ccibz: impera-
offe. z in. l. fi. L. si p̄ra ius. vt vtili. pu. Ca-
noniste vero. vj. di. s̄. his tra.

De lege scripture. Ser. ij.

Sic currite vt

Cōprehendatis. j. Coz. ij. Sc̄d̄
cur predicare d̄ lege scripture q̄
incipit a Moyse: z currens in eū p̄ma lei-
ge. s̄. nature. De hac ergo lege scripture: vbi
currūt videnda tria hodie.

Primo de eius excellentia z nēitate.
Secundo de preceptoꝝ eius differentia et
pluralitate.

Tertio de ei⁹ excellentia z nobilitate.
De mutabilitate autē eoz. i. vtrū possit
dispensari in pceptis moralibz: vide supra
fm. primo pre. ij. Circa p̄mū q̄ nota
q̄ rō q̄re lex scripture. i. moysaica fuit nec-
cessaria est: qz licz lex nāte fuerit d̄ se suffi-
ciens ad instruendū hōiem/ de credendis
agēdis z sperandis: vt dixi. s̄. tñ fuit multū
illa lex nature postea obscurata de p̄ccibz
sa/ z vitata p̄ lege zup̄sentie q̄ est a mē-
bris n̄ris: ppter qd indiguit hō alia lege in-
struente q̄ fuit lex Moyse. Fuit autē lex na-
ture obscurata p̄ lege zup̄sentie in vtrū
illis effectibz: de quibz dicitur est supra.

Primo quidē in credēdis. Nā licet hō
 lumine rōnis naturalis: siue legis nature
 manducet ad cognitionē dei: tñ in em in
 ualuit ꝑcupiscentia hūana/ vt obrebea/
 ret lumē illud in em/ q̄ uenerunt hoies ad
 magnos ꝑ diuersos errores d̄ deo. Quidā
 em dixerūt/ q̄ nō erat deus. ps̄. Dixit insi/
 piens in corde suo nō est deus. Quidā ꝑ
 posuerūt plures deos: ꝑpter qđ fere totus
 mūdus/ hoc errore seductus declinauerat
 ad idolatriā: ꝑsertim tempe Abrae. Qui
 daz etiā adorabāt solem/ quidā lunā/ qui
 dā ignem ꝑ aquā/ quidā ligna/ quidā lapi/
 des/ quidā cepas/ ꝑ allia/ vt egypti. ps̄.
 Simulachra gentiū argētū ꝑ aurū. Qui/
 daz etiā adorabāt anseres/ vt romani. De
 quibz Aug. in. ij. de ciu. dei. c. xxiij. Quidā
 uero dixerūt esse deū: sed nullā puidentiā
 habere circa creaturas. Quidā uero dixe/
 runt incorruptibilia/ ꝑ superiora regi diuina
 puidentiā: sed nō inferiora corruptibilia:
 ꝑsertim actus hūanos ex libero arbitrio ꝑ
 cedentes: ex quoꝝ ꝑsona d̄. Job. xxiij. Hu/
 bes latibulū eiꝑ circa cardines celi ꝑam/
 bulat/ nec nostra ꝑsiderat. Irē Boetij lo/
 quis ad diu in ꝑlona istoz dicit. Omnia
 recto sine gubernas. Hoim solos respuit
 actus. Iste error ē maximꝑ: qz tollerēt iū/
 stitiā dei/ ꝑ misericōiam. Irē tollerēt ꝑtu/
 tem ꝑ uitiā. Irē ꝑ paradisiū ꝑ infernū/ cō/
 tra qđ dicit Aplus Heb. xij. Oportet ac/
 cidentē ad deū credere qz est: ꝑ inq̄renti/
 bus se remuneratō sit. Quidā uero erra/
 uerūt circa creatōne mundi. Nam multū
 dixerunt mundū ab eterno factū/ ꝑ in eter/
 num duraturū. Quidā uero circa anime
 duratiōne. nā dixerūt animā esse mortale
 cū corpe. In quoꝝ ꝑsona dicit Salomon
 Anus interitꝑ est hois/ ꝑ tumentoz ꝑ eq̄
 uerulqz ꝑditio/ sic mouit hō: sic ꝑ illa mo/
 rium. Illiter spirant omnia: ꝑ nūq̄ habz hō
 rum cō amplē. Eccl. ij. Irē. Sap. ij.
 Dixerūt impꝑ cogitātes apud se nō recte.
 Et ignū ꝑ cū redio est rēpus vite nostre:
 ꝑ nō est refrigeriū in sine hois: ꝑ nō est q̄
 agniꝑ sit reuersus ab inferis ꝑ. Et ps̄. iij
 ꝑ quantū obscuratū fuit lumē rōnis natu/
 ralis: ꝑ depressoꝝ ꝑ rebebras ꝑcupiscentie.
 Oportuit q̄ hō illuminaret alio lumine
 diuino ad tollēdos errores ꝑditos. Irē

diuina. ꝑsidētia et misericōdia sua/ ne homi/
 deus errore laberet. ꝑmulgavit legē scri/
 pturē: ꝑ quā manifeste declarauit eē unū
 deū creatore ꝑ ꝑuisorem totꝑ uniuersi di.
 In ꝑncipio creauit deus celū ꝑ terras ꝑ.
 Que uerba licet nō sint de lege moysi: tam/
 men a Moysi ꝑphice ꝑlata fuerūt. Irē
 Deut. xxxij. Videte q̄ ego sim solꝑ/ ꝑ nō
 sit altus deus ꝑter me. Irē eiusdē. vj. Do/
 minū deū tuū adorabis/ ꝑ illi soli seruias.
 Dando etiā legē scripture: ostēdit deus q̄
 ipse habeat puidentiā nō solū superiorꝑ cre/
 aturaz ꝑ celestiuꝑ/ sed etiā inferiorꝑ: decla/
 rauit etiā animā esse imortalē. patet ergo
 q̄re fuit necaria lex scripture circa credēda.
 Irē Secdo obscuratū erat lumē legꝑ natu/
 ralis circa agenda. In tantū em ꝑualebat
 lex ꝑcupiscentie in membris hoim/ q̄ nō ꝑ
 mirtebat hoim d̄irigi/ ꝑm legem nature.
 Irē ad omē genꝑ uitiōꝝ ꝑlapsus erat hō:
 ita q̄ homo ꝑtrariū legꝑ naturalis/ vt ꝑu/
 rimū faciebat. Irē is vt nequā seruus con/
 tumaciꝑ rebellabat: licet lumē legis natu/
 ralis ꝑtrariū suaderet. Irē apls. Conde/
 lectoꝝ em legi dei: ꝑm interiorē hoim: uia/
 deo aut alterā legē in membris meis repug/
 nantē legi mentis mee/ ꝑ captiuantē me/
 in lege ꝑcti: que est in membris meis. Ro.
 vij. Plus dico: qz intantū etiā obscuratus
 fuerat lumē legꝑ naturalis/ siue rōnis natu/
 ralis: q̄ apud germanos olim latrocinū
 non reputabat iniquum: cum tamē sit ex/
 pressē contra legem nature: vt dicit supra:
 vt refert Iulius Cesar in libro de bello
 gallico. Et refert Thom. j. q. xxiij. art.
 iij. Sic etiā nec ꝑcupiscentia mala cre/
 debatur esse peccatū. Unde Ro. vij. Pec/
 catum non cognoui/ nisi ꝑ legem. Nam
 concupiscentiā nesciebam: scilicet esse pec/
 catū/ nisi lex diceret/ nō cōcupisces. Fuit
 igitur necessaria lex scripture ad illumina/
 dum hominem circa cognitionem peccatō/
 roz/ et ad coercendum ipsum a peccatis:
 quod ipsa lex facit dupliciter. Irē Primo
 penam adijcēdo. Unde deus dedit ou/
 as tabulas lapideas Moysi/ in quibus
 erant scripta decē ꝑcepta: et statim post
 ꝑcepta subiunxit penam transgressio/
 nis: quia tempore legis nature nō erat
 pena imposita transgressori legis. Unde
 Rom. v. Irē ad legem enim peccatum

De decem preceptis

erat in mundo: peccatū autē nō imputabatur cū lex nō esset. vbi dicit Glo. q. quidam peccata esse nesciebāt: oia vero apud deum impunita esse putabāt. Et tō post legem scriptam de decem pceptis statim subiungit penaz transgressorū dicens Exo. xxiij. Qui imolat dñs occidet. z supra. maleficos nō patieris viuere zc. Item Exo. xxiij. Qui percusserit hominē volens occidere: morte moriatur: sic in ceteris culpis. Nā p transgressiōe cuiuslibet pcepti apponitur est pena in lege scripture: qz seruus contrumax metu pene a culpa est coercēdus. Quā Gal. iij. Lex ppter transgressores posita ē: ppter ea lex illa Moyse vocat lex seruoz. In cuius signū quando lex illa data fuit audita sunt tonitrua: et visa sunt fulgura z totus mons fumū gabat: ppter quod filiū israel timuerūt valde. Et steterūt paul dñs cenas Moyse. non loquet nobis dominus ne forte moriamur. z ait Moyse ad populum: vt probaret vos venit dñs: z vt timor illius esset in vobis z nō peccetis. Exo. xxiij. Sed coheruit lex hominē a peccatis bona spalia pmittendo: vt patz Eia. i. Si volueritis z audieritis me: bona terre comedetis. z expresse habet Deus. xxvij. Patet q̄ quō fuit necessaria lex scripture circa agēda. Tertio obscurata erat lex nature circa sperāda: que obscuritas conseruitur ex prima: qz si nō cognoscebāt nec credebant deū vel pudentiā diuinam credebant nullā esse cōsequenter nullaz beatam vitam sperabāt: Oportuit ergo dare legem q̄ instrueret eos. de alia vita: z licet hoc expresse nō habeat in lege Moyse: sed sub velamine figure: tñ expresse habet in prophetis veteris testamenti pserim Danielis. xij. Dulci de his q̄ dormiūt in terre puluere vigilabūt: alij in vitaz eternā: alij in obprobriū: vt videat semp zc. Patet q̄ quare fuit necessaria lex scripture: sed resq̄ sua dubitatio: quare nō ante Moyse fuit data lex: vel statim post peccatū cū iam homines corrupti z damnati erant per cōcupiscentiā: ois quippe caro corrupta erat vitam suam: vt dicit Gen. vj. Rñ. Sicut in naturalibz nlla forma imprimetur in materia: nisi prius materia sit disposita: z sic in moralibz nullum bonū/ nulla gratia diuina datur hominē: nisi cōuenienter

disposito. Ad dispositionē autē dñi dñi/ ni/ vel gratie recipiende: precipue requiritur humilitas: tura illud Jac. iij. Deus supbis resistit: humilibz autē dat gratiam. ps. Bonus mihi dñs: quia humiliasti me: vt discam iustificatiōes tuas. Et alibi. Qui studens paruulos dñs humiliat: sum et ex hoc humiliare: homo autē supbiebat de scientia quare ratio naturalis posset et sufficere ad salutē. Et ideo vt de eius supbia cōtinceret pmissus est homo regimini iue ratiōis: abiqz adminiculo legis scripseret experimento videlicet tandē q̄ patiebatur rationis defectuz: p hoc q̄ homines vsqz ad idolatriā z turpissimā vitia circa tempora Abrae sunt lapsi. Et ideo post hoc rega fuit necessariū legem dari in remediū huius mane ignorantie: qz per leges est cognitio peccati: vt dicit Ro. v. Et hoc ratio p̄tinet ad malos homines et supbos. Ex pte hō bonozum lex scripture data est in auxilium quod quidē: tunc primo maxime necessarium fuit qñ lex naturalis obscurari incipiebat ppter abundantiam z exuberantiā peccatoz circa tpa Abrae: vt dicit. Et hāc ratioz scit Tho. i. q. xxiij. ar. vi. Et circa scdm. s. de pceptoz differentia z pluralitate norandū: q̄ in lege scripture. s. moralitate triplex pceptozū distinctio inuenit s̄m q̄ tangit Tho. i. q. xcij. ar. iij. Et Statianus in decre. vj. dist. 6. bis tra. Quaedam em̄ pcepta sūt moralia: quedā certimonia alia: z quedā iudicialia. de q̄b dicit Moyse populo. Deut. vj. Hec sūt pcepta z certimonia atqz iudicia q̄ mandauit dñs vester zc. Pcepta anonomalice dicuntur moralia. Pro istoz q̄ pceptozū irreligiosa declaratiōe est norandū s̄m Tho. q. vbi supra. ar. iij. q̄ ad legem diuinā pertinet vt ordinet homines ad inuicē z ad deū: vtrūqz autē horū in cōmuni quidē p̄tinet ad dicta legis nature: ad qd referunt moralia pcepta. S̄ oportet qd dēterminet p legem diuinā vel humanā: z hoc dēterminatio p̄tinet ad pceptū certimoniale. Et etiā honozare parentes z nō occidere hominē: z nō facere furtum: non mechare legi hmoi sūt indita hominē et dēterminata legi

naturalis vt supra dictum est. Item in di-
 tum est homini ex eadem lege naturali: q
 transgressio pdictorū preceptorū debeat
 puniri: sed determinare qualis pena et qn-
 ta sit inferenda transgressorū: nō statim oc-
 currit homini ex dicamine legis nature
 sue rationis naturalis: sed oportet qd de-
 terminet a legislatoze deo vel homine: et h
 pertinet ad preceptū iudicialē: puta si quis
 furat vnā ouem reddat quatuor: si quis ma-
 ledixerit patri vel matri morte moriatur.
 Determinatio ḡ cōmūnis precepti d cul-
 tu diuino fit p precepta ceremonialia. De-
 terminatio vero cōmūnis precepti de iusti-
 tia seruanda inter hoies fit p precepta iu-
 dicialia. Et fm hoc oportet predicta tria
 legis precepta ponere: scz moralia: q sunt
 de dicamine legis nature. Cerimonialia
 que sūt determinatōes cultus diuini: et iu-
 dicialia q sunt determinatōes iustitie inf
 homines obseruande. In cum Apostolus
 dixisset Ro. vii. q lex est ita: subiunxit qd
 mandati est iustum et sanctū et bonū. iu-
 stum quidē quantū ad iudicialia. sanctum
 ad ceremonialia. Nam sanctus dicit q est
 deo dicarum: bonū vero honestū quantū
 ad moralia fm Tho. vii supra. Dicitur
 autem ceremonialia quasi munta: id ē do-
 na Laceris que dicebatur dea frugum vt
 quidam dicunt: eo q primo ex frugibz ob-
 lationes deo offerebant: siue vt Valerius
 maximus refert nomen Cerimonie intro-
 ductum est ad significandū cultum diuini-
 tum apud latinos: a quodam oppido ius-
 tra romanū quod cerete vocabatur: eo q
 roma capra a gallis illuc sacra romanorū
 allata sunt et reuerentissime habita fm q
 refert Tho. j. ij. q. xci. arti. iij. Est autem
 notandū: q quia quādruplicē differentiā
 inuenio inter moralia precepta ex vna pre-
 ceptū ceremonialia et iudicialia ex altera. Pri-
 ma differentia est quia moralia habēt vim
 obligandi ex ipso dicamine rationis. Vni
 pertinet ad legem nature vt dixi supra ser-
 mone proximo. parte. ij. Et dicunt mora-
 lia eo q a ratione dicunt mores humani.
 Cerimonialia autem et iudicialia habent
 vim obligandi ex sola institutione diuina
 vel humana: quia in se cōsiderata non ha-
 bent absolute rationem debiti vel indebiti:
 sed habent vim obligandi ex sola insti-

tutione diuina vel humana vt dixi: et satis
 dabitur ex supradictis. Et hanc differen-
 tiam ponit Tho. j. ij. q. c. arti. j. Se-
 cunda differentia ē: quia precepta cerimo-
 nialia ordinant homines ad deum tantū:
 iudicialia vero ad hominem tantū: et mo-
 ralia ad vtrūq. Et hac ergo scda differen-
 tia et prima. Nota q in duobus cōsistit ra-
 tio ceremonialium preceptorū et etiā iu-
 dicialium. Nam ratio ceremonialiū con-
 sistit. Primo vt pertineant ad ordinatio-
 nem hominis ad deum. Secundo vt non
 habeant vim obligandi ex sola ratione: sed
 ex sola institutione. Sic etiam ratio iudi-
 cialium cōsistit. Primo vt pertineat ad or-
 dinatioem hominū ad inuicem. Secundo
 vt habeant vim obligandi nō ex sola rati-
 one: sed ex institutione fm Tho. vii supra.
 Tertia differentia est. quia precepta mor-
 ralia: scz decalogi. deus per seipsum dixit
 populo pposuisse. Exo. xx. Alia vero prece-
 pta proposuit populo p Moysen. Hanc
 differentiam ponit Tho. j. ij. q. c. arti. iij.
 Quarta differentia est: quia precepta
 moralia. s. decalogi fuerunt data a deo in
 tabulis lapideis scriptis digito dei. In
 quarum prima continebant tria precepta
 pertinentia ad cultum dei. In secūda do-
 continebant septem precepta pertinentia
 ad proximum. Sed nō sic fuerunt data ce-
 rimonialia et iudicialia: et hoc in signū q
 nō erant tantū duratura quantū moralia:
 vt infra clarius apparebit. Quinta dif-
 ferentia potest addi: quia precepta mora-
 lia nō erant figuratiua: sed erant tm intel-
 ligenda fm litteralē sensum. Sed cerimo-
 nialia et iudicialia erāt figuratiua et ym-
 bratica veritatis in nouo testamēto man-
 festande: sed aliter et aliter: qz ceremonialia
 principaliter figurabāt: nō sic iudicialia
 lia. vide infra sermone. v. parte. ij. Uteri-
 us notandū: q cerimonie veteris legis dis-
 uidebant in quattuor. s. sacrificia/sacra/sa-
 cramenta/ et oblationes. Pro cul^o decla-
 ratione est notandū fm Tho. j. ij. q. c. j. ar-
 tic. q ceremonialia precepta ordinant ad
 cultū dei. in quo quidem cultu cōsiderari
 potest et ipse cultus et colētes: et instrumē-
 ta colendi. ipse autē cult^o specialiter cōsi-
 stit in sacrificijs que in dei reuerentiā offe-
 ferunt: d quibz Leuiti. xv. Offerat vitulū

De decem preceptis

et sacrificia et ad libamenta ut ceremonie eius possulent. Instrumenta autem colendi pertinent ad sacra: sicut est tabernaculum et vasa: et alia huiusmodi de quibus Exo. xxxv. Hec sunt instrumenta tabernaculi testimonium et ceremonie leuitarum. Et parte autem colentium duo possunt considerari: scilicet eorum institutio ad cultum diuinum: quod fit per quandam consecrationem vel populi vel ministrorum: et ad hoc pertinent sacramenta. Puta sacramentum ordinis. De quo Leuit. viij. Hec est unctio Aaron et filiorum eius in ceremonijs etc. Et iterum potest considerari eorum singularis conuersatio per quam distinguuntur ab his qui deum non colunt. Et ad hoc pertinent obseruantie: puta in cibis et vestimentis: et alijs huiusmodi: de quibus dicitur. iij. Reg. ix. Si auerit fueritis non sequentes me: nec seruantes ceremonias quas proposui vobis etc. Item Tho. Ultra etiam alia circa ceremonialia. vnde per Tho. i. q. c. per totam. Et de iudicialibus et multa per eundem ibidem. q. c. iij. et q. cv. Que gratia bicentiarum nitro. Predicta etiam omnia si referenda sunt dimittit arbitrio predicantis qui debet considerare qualitates audientium et temporis comoditatem. Circa tertia partem notandum: quod accipiendo legem scripture per lege veteri et noua scripta. Nam et lex non in testamento quantum ad litteram dicitur lex scripture. Unde super illud. ij. Cor. iij. Littera occidit: spiritus autem viuificat. Augu. exponens dicit. per litteram intelligitur quelibet scriptura extra hominem existens etiam mortalium preceptorum qualia in euangelio continentur. Accipiendo ergo legem scripture hoc modo. Nota quod lex scripture siue scientia legis diuine excidit omnem aliam scientiam in septem. Primo in causa efficiente. Secundo in causa materiali. Tertio in causa formali. Quarto in causa finali. Quinto in profunditate. Sexto in sensuum multiplicitate. Septimo in dignitate. De quibus omnibus ad presens omitto. Sed vide in sermone quodam: qui incipit. Narrauerunt mihi iniqui fabulationes etc. Ad predicta etiam facit quod notat Nicolaus de Iyra in prologo super biblia: qui incipit. Hec omnia liber vite. Deo gratias. Amen.

¶ Anquid christus seruauerit legem scripture. Sermo. iii.

Sic currite ut

comprehendatis. j. Cor. ix. Super sermone proximo visum est de lege scripture in generali. Nunc videndum est de eadem lege vniuersaliter. Anquid scilicet christus seruauerit legem scripture: scilicet Moyse. In quo dubio duo videnda sunt. Primo: utrum christus seruauerit legem scripture quantum ad precepta moralia. Secundo: utrum seruauerit eandem legem quantum ad ceremonialia. De primo hodie videndum est. De secundo in sequenti sermone. Circa primum ergo premitendum est pro introductione materie predicande quod christus venit in hunc mundum non solum ut nos redimeret sanguine suo precioso: sed et nos de veritate instrueret: sicut ipse dixit coram Pilato positus. Ego in hoc natus sum et ad hoc veni in mundum ut testimonium perhibeam veritati. omnis qui est ex veritate: audit vocem meam. Ioan. xvij. Instruit autem nos de veritate non solum verbo loquendo et docendo: sed etiam facto exemplo operando et virtuosissime querendo. Ioan. xij. Exemplum enim dedi vobis: ut quemadmodum ego feci vobis: ita et vos faciat. fecit enim christus sicut magister et doctor: nam non sufficeret si magister solus verbo instrueret discipulum nisi exemplo etc. Exemplum de pietate etc. vel de carpentario/bambino soze etc. Volens igitur christus nos docere virtutes voluit ipse non solum verbo: sed etiam exemplo monstrare: patet de penitentia. festiuitate etc. Sic de humilitate etc. sic de patientia in passione etc. nullus ergo potest se excusare etc. Sicut si rex iter humiliter ad ecclesiam etc. Nota de Lesare qui nunquam cebar: eatis ad bellum: sed eamus etc. Nota hic contra predicatores qui docent populum verbo non exemplo: cum (ut ait Gregorius) magis moueant exempla quam verba etc. Voluit ergo christus docere nos et verbo et exemplo esse obediētes. Nihil enim docuit nisi populo exemplo instrueret: nam ut dicit Petrus j. Cepit Iesus facere et docere. Voluit ergo christus nos instruere verbo et puocare exemplo ad implendum diuina precepta in decem